

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTAȚIA

B-dul Academiei, 3,
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 lei
În străinătate 12 »

SĂRBĂTORIREA D-LUI TITU MAIORESCU

LA UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

În aula Universității din București, în cel dintâi așezământ pentru instrucțiunea și educațiunea tinerelor noastre generațiuni, chemate să ducă mai departe munca pentru înălțarea culturii românești, s'a săvârșit zilele acestea un act de recunoștință plin de duiosie. Profesorii și studenții Universității din București, în frunte cu rectorul lor, d. C. Dimitrescu-Iași, s'au întrunit în adunare festivă, spre a-și lua rămas bun de la prea iubitul lor coleg și dascăl, d. Titu Maiorescu, profesorul de filosofie cel mai strălucit, pe care l-a avut vreodată Universitatea românească.

La serbare, d. C. Dimitrescu-Iași a vorbit din partea Universității, d. C. Disescu, din partea Senatului Universitar, d. Ion Bogdan, decanul facultății de litere, din partea acesteia și d. Gh. Lazăr, licențiat în litere, din partea întregii studențimi. La urmă, d. Titu Maiorescu a răspuns tuturor.

Pe lângă profesori și studenți, toată suflarea cultă a țării și-a manifestat părerea de rău profundă pentru retragerea d-lui Titu Maiorescu de la catedra, pe care a ilustrat-o un pătrar de veac cu știința sa bogată, cu elocința sa nobilă, cu desăvârșita conștiință a datoriei.

În viața publică a României, în viața culturală a României de pretutindenea, d. Titu Maiorescu este o figură din cele mai frumoase, care s'a impus stimei și dragostei obștești prin activitatea sa extraordinar de roditoare, ca profesor, ca

publicist filosofic, literar și politic, ca om de stat, ca juriconsult. În deosebi pe terenul literar, filosofic și politic, d. T. Maiorescu a desfășurat, cu rară energie, o muncă reformatoare binecuvântată. Criticile d-sale clasice au îndrumat literatura română pe cea mai bună cale a fondului și formei naționale, înălțate la nivelul producțiunii literare europene. Viața noastră politică are să mulțumească d-lui Titu Maiorescu atâtea fericite îndrumări în politica școlară, în justiție și în politica externă. Elocința română academică, juridică și parlamentară, cinstește în d. Titu Maiorescu pe cel mai sobru, pe cel mai senin și pe cel mai distins maestru.

Aceiași muncă de conducător și reformator a desfășurat-o d. Titu Maiorescu în sânul Universității, la Iași și București, ca profesor de estetică, logică și istoria filosofiei. Cu toată multilateralitatea activității d-sale publice, d. Titu Maiorescu n'a încetat un moment să-și îndeplinească sarcinile de profesor, de rector și decan, cu deplina conștiință a datoriei, care l'a călăuzit în viață. Nici prigonirile politice, care i-au umplut de amărăciune anii de profesorat la Iași, nici împrejurările grele, fatal legate de epoca noastră de tranziție, nu l-au putut abate de la catedră, nu i-au putut zmulge credința în binefacerile științei, nu i-au putut întuneca seninătatea filozofică. Chiar și acum, când s'a văzut nevoit a părăsi Universitatea, pe care o iubea din tot sufletul, d. Titu Maiorescu a rămas acelaș demn reprezentant al spiritului academic, acelaș om de știință stăpân pe sine și stăpân pe mediul înconjurător, acelaș caracter mândru, neînduplecat și totuși iertător.

I. SCURTU

C U G E T A R E

Cine-și închină viața sa neamului, trăește înainte, cu viața poporului său.

HORAȚIUS CĂTRE LICINIUS

— ODĂ, ÎN METRU ANTIC —

Viața și mai mult îndrăgi-vei, dacă
N'ai s'alergi pe mări depărtate, — amice.
Și pe lângă țarm dacă n'ai să stai de
Teama furtunii.

Cine pune preț pe-o vieță simplă
Nu ajunge-a sta 'ntr'un bordei sărac și
Fuge de palatele mari, ce'n alții
Ură deșteaptă.

Bradul dârz mai des e bătut de vânturi,
Mult mai greu cad naltele turnuri; munții
Cei mai mari sunt des biciuiți și ei de
Fulgere-aprinse!

Fii 'nțelept și 'nvaț'a spera 'n restriște,
Iar de ai noroc, să te temi, Licinius,
De-o schimbare-a sorții. De-aduce iarna
Jupiter, tot el

O gonește-apoi. Dacă astăzi suntem
Triști, mâni n'om mai fi. Apolôn deșteaptă
Lira-i mută-adese și arcul pururi
Nu și-l întinde.

Fii bărbat și tare 'n răstriște, amice,
Dar, ajuns cu bine la țarm, tu, pânza
Pân'acum de-un vânt priincios umflată,
Strânge-o cu grije!

Trad. de ORESTE.

CÂNTEC PE APĂ

Cățiva prieteni plecam într'o vară din Constanța către Sulina, seara pe la opt. Unii vedeau marea pentru prima oară și valurile înfuriate sărind peste digul de piatră, dedeau fiori de groază. Ne-am urcat pe un vapor italian și am pornit pe ploae în largul mării. Peste puțin n'aveai ce să mai vezi afară și am intrat în restaurant. Aci mai era o masă ocupată de niște călători, pe care îi judecam englezi, după hainele, după șepcile de călătorie. Vorbeau încet și nu li se putea deosebi felul graiului.

Răul de mare a cuprins pe toți tovarășii mei și de grabă s'au ascuns prin cabine. Rămas singur m'am mai plimbat pe bord și mă inspăimânta grozava noapte neagră, viforoasă, cu rari licăriri de fulger, când vedeai valurile înfuriate, înfășurându-se în lupte ca niște capete de monștri.

Când se pleca vaporul mai mult, inima se făcea mică mică, iar sgomotul apei la helice, părea o fierbere în fundul pământului.

Mă întorc în restaurant. Cei trei călători fumau pipe groase și beau vin din sticle culcate în coșulețe de pae. Stau și eu la o masă. Nu-mi venea să mă culc și așteptam să treacă vremea, cu un carnet dinainte, încercând să scriu.

Unul slab cu mustața galbenă, scăpa și câte-o vorbă mai tare, pe care o însoțea cu o ușoară bătae în masa lustruită. Văd că se îndreaptă spre mine, și-mi zice, cum ai vorbi unui cunoscut.

— Sie schreiben, ja ?

Ne-am înțeles așa cum am putut—nici el nu știa bine nemțește—și m'a poftit la masa lor. Am stat, am închinat un pahar cu vin, mi-au spus ei că sunt polonezi: fiecare contribuiam cu câte-un cuvânt, ca să facem fraza mai înțeleasă. Am aflat că sunt profesori la o «realschule» din Galiția. Am spus și eu ce eram: ne-am găsit confrăți și unde nu ne înțelegeam cu vorbele, venea gestul în ajutor.

Dintre tovarășii mei de călătorie, directorul învinsese răul și vine sus. Se miră că mă vede la o masă streină și eu îl chem. Când l'am recomandat colegilor, s'au sculat câte-și-trei în picioare, exclamând: «hoch Herr Director...!»

Directorul meu râdea ușor, dar nu știa ce să creadă, când s'au repezit pe rând asupra lui și l'au sărutat spunând și alte cuvinte de bun sos, în limba lor.

Se goliseră câteva sticle din cele culcate în coșulețe și părea cald în restaurant. Mergem afară și ne așezăm pe o bancă: directorul la un capăt, eu la altul și polonezii la mijloc. Cel slab cu mustața galbenă mă apucă de cât:

— Ai citit vre-un scriitor polonez?

— Da, ceva din Sienkievitz... Am auzit de un muzicant, adăog eu după o pauză, Wieniawski...

De aceasta s'a minunat și s'a bucurat mai mult colegul strein și se întoarce către cel din mijloc: unul gras oacheș cu pânțec de bariton. Ce i-o fi spus nu știu, dar îndată «baritonul» tușește să-și dreagă glasul scoate pipa din colțul gurii și începe să cânte.

Eu l'am însoțit încet, cum ține băeții isonul cântărețului din strană. Polonezul a mai cântat odată și încă odată... La a patra oară aproape prinsesem melodia: o cântare de popor nenorocit și cu multă simțire, o cântare duioasă, care aducea mult cu doinele noastre.

Cel slab părea că mă urmărește cu atenție și numai la mine asculta. Pe la jumătatea cântecului face semn tovarășului să înceteze și mă silește să urmez singur mai departe. Până la sfârșit mă țin bine și de odată Polonezul îmi sare de gât și mă sărută cu mustățile ude de vin. Imi cere carnetul și se duce la dumină să-mi scrie vorbele cântecului.

«Ta hucnie vesolo mazura tanciuli...

Pe urmă mă ia la socoteală.

— De unde ești?

— Din cutare ioc.

— Polonezi sunt p'acolo? stăruește el.

— Nu.

— D-ta ești Polonez, adăogă el uitându-se drept în fața mea.

— Aș, nu!

— Ești Polonez, te ascunzi... renegat... minți! și deodată ia paharul de vin și vâșt...! îl aruncă în marea înfuriată.

Directorul auzind vorbe spuse mai răstit, trece lângă mine și-mi șoptește la ureche:

— E...! să știi c'am pățit-o. Aștia sânt niscaiva anarhiști. Fi-r-ar a dracului, neiculiță! Cine ne puse să intrăm în vorbă cu ei?

Când Polonezul se întoarce iar la mine, directorul se îndepărtează și așteaptă mai la o parte.

— Ce e tatăl tău?

— Român...

— Minți...! se răstește el și acum sboară peste parapet sticla de vin, cu coș cu tot.

Indată directorul se furișază în întunec și dus a fost.

Rămânând singur mă gândesc la un gest cu care mi s'ar vâri o batistă în gură, pe urmă o mișcare a mâinilor anarhiste și... adio viață în călătorie de plăcere. Fără să vreau, mă întăresc bine pe răzmătoare. La un caz, să pot opune oarecare rezistență.

Însă cu cercetarea nu se sfârșise.

— Mama ta ce e?

— Româncă, zic eu, scoțând sticluța de rom, pe care-o purtam contra răului de mare.

— Iar minți! și smulgându-mi sticluța, mi-o aruncă.

— Haiti, mă gândesc eu, e gata să-mi vie rândul și par'că s'ar prelinge o picătură de apă rece pe șira spinării.

Vine o adiere rece. Cerul începe să se desbrace de norii groși. Tot mai rar pâlپae fulgerul ca un foc depărtat.

Polonezul oftează, se șterge cu batista pe frunte și-mi vorbește liniștit acum, cu glasul în lacrimi.

...Uite așa sântem noi. Ne pierdem între străini. Uităm ce-am fost... ne depărtăm de neam și ne ducem... A fost odată o Polonie, se întindea dintr'o mare într'alta... mâine nu va mai fi nimic și noi sântem vinovați...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hai, ia cântați iar, treceți coala amândoi. «So», «so» făcea el, potrivindu-ne cu mâinile, «so».

E frumoasă cântarea de amor a poporului nostru blând, iubitor. Cântați!

Începem câteșpatru, în picioare. Știind cuvintele, pe cari le urmăresc după carnet, am mai mult curaj și melodia se pierde în noapte, se amestecă cu șgomotul frământării valurilor.

Deodată apare marinarul de serviciu.

— *Silentium signore... basta.*

Trecem fiecare să ne culcăm și d'atunci păstrez în carnet un cântec polonez cu semnăturile celor trei prieteni dintr'o noapte firoasă.

I. BOTENI.

CUGETĂRI

Între prieteni și dușmani, preferă pe cei din urmă: ei nu te pot părăsi.

*

Iartă pe cei cari îți greșesc, dar nu uita nimic, dacă vrei să te alegi cu foloasele experienței.

*

Mulțumește prietenilor nestatornici: ei ți-au arătat ceiace este statornic în sufletul tău.

SINGURĂTATE

Iși drege glasul vântul toamnei,
 În plopii albi din bătătură;
 De-ăpururi jalea m-o petrece,
 Robit de sfânta ta făptură!

De-mi elatin brațele spre tine,
 Și chipul umbrei de-1 euprind,
 Simțese spășita mea cântare,
 În cripta inimei murind.

De par'că plânge-o lume 'ntreagă,
 Când toacă de veeerne 'n sat,
 Si 'n visu-mi pașii tăi răsună,
 Ca 'n pragul unui gol palat!

Iar din cerdacul ros de ploae,
 Ades lungese privirea 'n drum,
 Ești dusă 'n zări de nu ții minte,
 Si-mi pare c'ai pornit acum!...

C. SECHE.

NOVALIS

II.

— POEZIA SA LIRICĂ —

Legăturile sufletului și lanțurile prieteniei, nu-l opresc aici, unde ne-
 păsarea toanilor este singurul răspuns la dorința lui de jefă, la dra-
 gostea frățească pentru semenii săi.

Îată-l mărturisindu-și în următoarele opt versuri toată suferința:

•Ein traurig Los ward mir beschieden,
 Ich irre ganz verlassen hier,
 Ich brachte allen Lust und Frieden,
 Doch Keiner teilte sie mit mir.

Es Wird ein jeder seiner Habe
 Und seines Lebens froh durch mich ;
 Doch weisen sie mit karger Gabe,
 Des Herzens Forderung von sich.»¹⁾ (Lied des Sängers)

Poetul ar dori să-i înceteze apăsătoarea singurătate; iubirea celor pe care vrea să-i fericească prin cântecul său, ar pune capăt pribegiei sale din loc în loc. Pustiul sufletește îl sperie. Novalis nu este uriașul, care se închide cu trufie în cetățuia de fildeș a singurătății lui disprețuitoare:

O! Knüpfte nur an meine Rechte
 Sich auch der Liebe Zauberland! ¹⁾ (ibid.)

Dar multă vreme dânsul va mai trebui să colinde, fără ca vre-o ființă omenească să-și deschidă inima înaintea lui:

Es kümmert keiner sich des Armen
 Der dürftig aus der Ferne kam... ²⁾

Într'un târziu, amarăciunea îl doboară și el adoarme ostenit de cale lungă:

Er sinkt im hohen Grase nieder •
 Und schläft mit nassen Wangen ein: ³⁾

L'au frânt necazurile, dar somnul și lacrimile vin să-l ușureze. Novalis, împătimitul iubitor al nopții, mahnitul, care-și găsește potolirea în plânsul, chiamă și de rândul acesta în ajutor pe doi din cei mai buni prieteni ai săi. În vis el zărește pe *duhul cântecelor*; acesta-l mângăie, vestindu-l că va găsi în palat iubirea căutată zadarnic în colibe. Poetul se deșteaptă și porneste mai departe, merge până când ajunge

¹⁾ Nici unuia nu-i pasă de pribegul, care a venit sărman din țări străine.

²⁾ El cade la pământ și adoarme în iarba naltă, cu fața umezită de plânsoare.

³⁾ O soarte amară mi-a fost hărăzită. — Să pribegesc pe lume singuratic — Eu tutulora le-am adus plăceri și pace, dar ei nu'mpart cu mine aceste bunuri. — Avutul lor și bucuria vieții. — Ei n'ar putea să-l aibă fără mine; dar când le cer un dram de prietenie, ei caută să mă'npace cu nimicuri.

tecul său răsună fermecător și plin de ispită; fiica regelui coboară la dânsul și amândoi caută în adâncul pădurii un adăpost pentru iubirea lor. Împăratul descopere ascunzătoarea fugărilor, dar mânia lui se potolește la vederea celor două tinereți și a copilului născut din îmbrățișările dragostei lor. Ertarea urmează și cântărețul ajunge fiul de suflet al împăratului...

Poetul a cântat *izbânda iubirei romantice*, în idila colindătorului de țări străine și a fetei de împărat. Suferințele celui ce rătăcește necunoscut se tămăduesc atuncea, când inima unei femei începe să bată pentru dânsul.

Cântărețul din poveste plecase la drum ca orice pribeag romantic. Pornise fără scop, și n'ar fi putut să bănuie din capul locului acest desnodământ al colindărei sale prin lume: dorul său începuse prin a fi o pornire nelămurită, care-i mâna pașii mereu mai departe, dar câtă vreme el urmează a nu ști ce anume lipsește inimii sale, viața i-se pare un adevărat surghiun în mijlocul unor ființe neînțelegătoare. Intr'un târziu, duhul său de poet îi destăinuie în zare ținta vieții: dragostea împărtășită; iar mijlocul de biruință: cântecul. Pân atunci călătorul orbecase pe cărări încalcite, de-acuma poteca i se deschide netedă și dreaptă, iar la capăt așteaptă fericirea. Din această închipuire, care zugrăvește o parte a concepției lui Novalis despre viață, se desprinde idealul romantic în toată strălucirea lui.

*

Dar Novalis nu privește mereu cu aceeași ochi. Aiurea el se inchipue ca un om străin de toată viața pământească. Zărilor se întunecă, pentru o clipă cel puțin. Indelungă va fi zăbava străinului acesta venit în lumea noastră din cuprinsurile unei depărtate țări, spre care toate drumurile s'au închis, căci:

... Keiner der Sterblichen
Weiss den Pfad, den auf immer
Unzugängliches Meer verhüllt. ⁵⁾ (Der Fremdling)

Într-un asemenea timp viața e neprielnică, vânturile bat mai aspru, ploaia cade mai tare și oamenii sunt mai puțin buni: de la nici un băștinaș al pământului, înstrăinatul nu trebuie să aștepte mângăere. Dar într'un colț de lume trăiesc liniștit vre-o câțiva soți de nenorocire, vre-o

⁵ Nu-i muritor să cunoască poteca, peste care noianul de valuri nestrăbătute s'a revărsat pentru veci.

câtiva surghiuniți ca și el scăpați și aceștia ca prin minune de potopul, care le-a nimicit patria.

... hierhin und dorthin sind
 Sie gesät, und erwarten
 Bessere Zeiten des Wiedersehens.
 Folge willig mir nach....
 ..Heimatgenossen sind
 Hier, die eben, im stillen,
 Hent ein häusliches Fest begehnen.⁶⁾

El se duce spre căminul celor care seamănă sufletește cu dânsul. Toți îl primesc bucuros și-l înconjură de iubirea lor: acum piatra cumplită întrăinării i s'a mai ridicat de pe inimă și el poate aștepta răbdător, alături de ceilalți, ziua întoarcerii acasă:

... Bei so freundlichen Menschen
 Sieht er geduldig
 Nach dem grossen Geburtstag hin. ⁷⁾

Sfârșitul, măreț ca o ncliere de psalm, aduce cu sine poava îndelungei răbdări.

Cu această poezie, Novalis pare că se îndepărtează de lumea noastră și mai mult ca în bucata: Lied des Sängers. Acolo ni se arată un om născut pe pământ, care suferă, pribegeste și află fericirea tot între cei de o seamă cu dânsul; dincoace cunoaștem un oropsit de soartă, un căzut din altă lume cu mult mai bună, la care el dorește să se întoarcă traiul de aci nu este altceva decât o așteptare și numai întâlnirea cu cei răătăcitori, cu cei sărmani ca și el, îi potolește neastăpărul.

*

La o deplină cumpănire sufletească ajunge poetul în bucata: «Gern verweil'ich». Peste frământarea durerilor trecute se așterne o liniște sfântă; rănile, de care a sângerat el odinioară, s'au închis, iar suferința plutește numai în amintire ca o pânză de neguri albastre,

⁶ În toate părțile sunt ei răzleți și adastă mai norocoase vremuri ale revederii. Urmează-mă de bună voia ta... Aicea vei găsi tovarăși, frați de sânge. Ei prăznuiesc în liniște o sărbătoare casnică.

⁷ La oamenii aceștia prietenoși, el poate să aștepte cu răbdare, sărbătoreasca zi a-nasterii (în lumea veșnică. N. Tr.)

prin care se străvede acum icoana melancolică a timpurilor de demult. A pătit, însă prin iubire s'a împăcat cu sine și cu tot ce trăește în jurul său. Nici o dorință de răsbunare, nici o pornire de ură nu-l înverșunează în potrivea oamenilor și a întâmplărilor, care l'au chinuit. El știe că focul, în care s'a svârcolit atâta vreme, n'a făcut decât să-l ridice de-asupra lui însuși:

Bang verweinte Jahre haben
Diesen schlechten Thon verklärt,
Und ein Bild ihm eingegraben,
Das ihm Ewigkeit gewährt. ⁸⁾

Dacă uneori traiul i s'a părut iad, dacă ochii lui s'au păenjenit ca soarele ascuns în dosul norilor de smoală, dacă sudorile sângerate i-au brobonat cândva fruntea de mucenic al suferinței omenești, — acestea s'au întâmplat numai pentru ca el *să poată ajunge neprihănit la iubirea*, care preface pe om în Dumnezeu și răscumpără toate necazurile vieții. O recunoștință duioasă îl cuprinde și el mărturisește cu glas limpede:

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Gern verweilich noch im Tale
Lächelnd in der tiefen Nacht,
Denn der Liebe volle Schale
Wird mir täglich dargebracht ⁹⁾

El și-a redobândit pacea și privește cu ochiul vecinicii la tot ce-l înconjură:

Jene lange Zeit von Tagen
Dünkt mir nur ein Augenblick:
Werd'ich einst von hier getragen
Schau'ich dankbar noch zurück. ¹⁰⁾

*

Novalis nu poartă nici o dușmănie lumii, care l'a coplesit adesea cu necazuri. De prigoana zgomotelor turburătoare, dânsul poate scăpa cău-

⁸ Îndelungații ani de plânset, au preasfințit lutul meu păcătos și l'au ridicat la veșnicie plâsmuind din el o altă făptură mai bună.

⁹ Bucuros mai șed în vale și surâd nopții adânci, căci am gustat în fiecare zi, potirul plin al dragostei,

¹⁰ Șiragul de ani mi se pare tot așa de scurt ca o clipă. Iar când va fi să plec din lumea asta, voi arunca pentru cea din urmă oară o căutătură de recunoștință asupra ei.

tându-și adăpost în liniștile văzduhuri ale nopții. Durerile mari, cumplicite apăsări, pe care trebuie să le îndure sufletul celor înceștați de nimicurile traiului zilnic, — l-au chinuit odinioară, și pe el, când săgețile otrăvite ale nenorocirii îl puteau străpunge mai ușor. De-atunci a trecut însă vreme lungă, slăbiciunea de învățacel a poetului s'a prefăcut în tăria nebiruită a mândrului apostol cunoscător de cele sfinte, care indestulează cugetul și răspândesc peste jeraticul patimelor ploaia binefăcătoare a mângăerii. Cugetul său plutește pe de-asupra întâmplărilor de rând, năzue către cele mai necuprinse taine ale faptuirilor dumnezeiești pururea tainice. Novalis cu duioasă îngăduință pentru măruntele furnici omenеști ce mișună pe fața pământului, surăde milos când vede lăcomia, cu care omul se anină de tot ce împodobește măcar o clipă vorba, fapta ori chipul sărmanei și deșartei sale ființe. Din culmea zborului său falnic prin largul nesfârșirii, lucrurile acestea îi par așa demici, amărăciunile semenilor săi, — cu toate că le-a cunoscut chiar și el de a dreptul mai înainte, — i-se înfățișază acum ca niște mahniri așa de copilărești, în cât el abia poate să-și ascundă bucuria că nu-l mai atinge nici una din loviturile vieții, că poate răsplăti eu binefacere toate năcazurile primite.

În ceasurile mărețe ale ridicării sale peste zarea netrebnicilor de toată clipa, el nu dorește altceva decât să înțeleagă cele ascunse de la zidirea lumii până astăzi și intruparea celor mai curate idealuri o găsește în traiul minerului, care de pe culmile munților săi poate încinge cu privirea nemărginitele văzduhuri pline de soare sau de întuneric, iar din fundul văgăunilor subtpământene cearcă să pătrundă și mai adânc pentru ca să descopere taina zămislirii *celor ce sunt*, pentru ca din pietrele, straturile, golurile și apele bulgărelui rotitor pe care trăim, să deslușească povestea vecinic adevărată a firei neinsuflețite. Cu prețul acesta, fericitul miner al poetului nostru se lipsește bucuros de toate comorile strălucitoare ale pământului scormonit de el. Acestea sunt bune pentru stemele împărătești, bune pentru nesățioasele poște ale oamenilor ce nu se pot ridica sufletește până la vecinicie. («Bergmanslied»):

Der ist der Herr der Erde.
Wer ihre Tiefen misst.
Und jeglicher Beschwerde
In ihrem Schoss vergisst...

Zwar reicht er treu dem König
Den glückbegabten Arm,

Doch frägt er nach ihm wenig
Und bleibt mit Freuden arm.

Sie mögen sich erwürgen
Am Fuss um Gut und Geld;
Er bleibt auf den Gebirgen
Der frohe Herr der Welt. ¹¹⁾

Curăţenia simţământului de nepăsare şi de bunătate în acelaş timp, pentru cele zilnic omeneşti; însufleţirea dorului de a cunoaşte înţelesul creaţiunii; cumpătarea frumuseţilor severe ale formei; — toate acestea fac din «Bergmannslied» una din cele mai depline poezii ale lui Novalis

*

Aşa-l vedem, luptând cu vrednicie în sufletul său, năzuind ca un artist şi cugetător spre liniştea care împacă zburciumul şi poezia lui; culminează în iertare creştinească, în deznodământ aducător de pace, în seninătatea omului care după multă casnă pune capăt războiului cu sine şi urmează de a *iubi lumea, dar nu-i mai cere nimic.*

GHEORGHE LAZĂR.

CÂNTĂREŢUL

*Când razele de primăvară
S'aprint în ochii dragei sale,
Ii cântă 'n fie-care sară,
Acelaşi cânt pe aceeaşi cale.
Ii spune 'n liniştea uşoară
Pe sub fereşti, atât de multe*

¹¹ Acela e stăpânul adevărat al pământului, care-i poate măsura adâncul şi uită necazurile în sânul lui primitiv. — El intinde regelui braţul său aducător de noroc, dar nu-i cere nimic în schimb şi rămâne bucuros sărac. — Ucidă-se ei unul pe altul la poale; — dânsul rămâne pe culmile trufaşe stăpânul voios al lumii.

*Și 'n farmecul ce'l împresoară
 Toți stau în loc ca să'l asculte.
 Iar în căsuța liniștită,
 Copil cu inima curată,
 Tresare 'n pacea adormită
 Frumoasa lui ca nici odată.
 Un nor de lacrimi arzătoare
 Inneacă ochiul ei cuminte.*

.

*Copil cu fire călătoare,
 Urmează cântul înainte!*

N. C. SUSEANU.

DELA TEATRUL NAȚIONAL

— «PĂMÂNT», PIESĂ ORIGINALĂ ÎN 3 ACTE ȘI UN TABLOU. —

de M. Polizu-Micșunești.

Dela o vreme, de când Teatrul nostru a intrat în epoca, turbure-încă, a unei prefaceri, poate chiar în zorile unei renașteri, piesele originale întâmpină bunăvoință și simpatie pretutindenea: la direcțiile și comitetele teatrale, la spectatori, la publică, până și la tovarășii de producțiune dramatică. Aplausele pornesc ușor, autorul este chemat repede pe scenă, ovațiunile nu lipsesc.

Îmi făceam această reflecțiune cu prilejul întâiei reprezentării a piesei d-lui Polizu-Micșunești: «Pământ». Alte piese, mai vechi, i-au asigurat autorului stima iubitorilor de teatru românesc. Cu noua sa operă d. Polizu-Micșunești s'a putut bucura de dobânzile acestei stime, dar n'a avut norocul să-i crească și capitalul. Într'adevăr, «Pământ» nu este o dramă propriu zisă: îi lipsește unitatea și acțiunea, îi lipsește țesătura organică. Multele fire, psihologice, sociale, naționale și idilice, din care e împletită în chip meșteșugit piesa, sunt foarte subțiri, gata să se rupă ele'n de ele, de ușor ce sunt prinse. La fiecare încordare, mai exagerată, ceea ce se întâmplă adeseori, te simți la începutul ori la sfârșitul piesei și nici decât în curgerea ei dramatică. În schimb, avem tablouri poetice vesele din viața țărănească ideală, și chiar unele momente dramatice mișcătoare. Acestea din urmă amintesc piese străine celebre, mai ales «Strigoii» lui Ibsen, pe când scenele și tablourile țărănești își au originalitatea lor. Interesante sunt și momentele sociale ale

poemei, în cari se atinge pe neașteptate problema țărănească și conflictul moral între pătura de sus și cea de jos, deși tendința e prea vădită și n'are măcar substratul unui studiu obiectiv al împrejurărilor. Totuș se poate trece peste acest defect, de dragul intențiilor patriotice ale autorului. Judecând așa, vom înțelege că exagerația degenerării celor de sus și a regenerării de jos, au mai mult caracterul unor contraste poetice și retorice, decât însemnătatea unei teze sociale tratate și rezolvate cu mijloacele artei dramatice moderne. Piesa «Pământ» se reduce astfel la o serie de tablouri, destul de independente, destinate a ilustra nu o teză, ci un amestec de teze actuale din viața socială românească. Ceiace ar fi să lege între ele aceste tablouri, e mai mult în bunele intențiuni ale autorului decât în piesa însăși.

Subiectul, în schiță, e următorul: o învățătoare, Steluța (doamna Bârsan), fiica bieteii văduve Șoimeanu, a unui viteaz căpitan, mort în războiul independenței, vrea să scape cu orice preț de mizeria în care trăiește familia cea numeroasă. Ascultând cu simpatie declarațiunile de dragoste ale boerului Șerban Smoleanu (d. Atanasescu), un degenerat, ea primește să-i fie soție, pe când sora ei, mai cuminte, ia de bărbat pe un harnic flăcău din sat. Căsătoria Steluței e nefericită; Șerban se apropie de pragul nebuniei și viața Steluței e un chin. Țăranii o cred victima strigoilor din castelul lui Șerban, care-i el însuși strigoii. Când păharul amărăciunilor se umple, Steluța fuge dela bărbatul ei, pierdut în aiurările nebuniei și în manifestările patologice ale iubirei sale secuale pentru Steluța. Nenorocita împinsă de instinctul conservării proprii și de dorul vieții sănătoase, se întoarce în mediul țărănesc și ia de bărbat pe fostul ei adorator, învățătorul suprimat și țăranul renăscut Mihai (d. Mărculeșcu), pe când Șerban, căutând-o nebun, se aruncă în lacul din pădure. Câteva idile țărănești luminează cele patru acte ale piesei: în jurul Moșului Dragomir (d. Petrescu) roesc nepoții și strănepoții, se fac cununii fericite, iar în munte, un cioban Moț fură pe fata unui fruntaș din sat.

Piesa a avut norocul să fie foarte bine jucată, mulțumită unei distribuții potrivite. D-na Bârsan a interpretat cu cea mai curată frăgezime și cu multă expresie dramatică rolul Steluței, dându-ne o creațiune remarcabilă, care făgăduiește artistei o carieră frumoasă, iar Teatrului o forță de mâna întâi. D. Atanasescu, a fost în cel mai bun rol al d-sale de pânăcumia: creațiunea degeneratului Șerban, plină de putere și de mobilitate, face onoare talentului și hărniciei d-sale. Admirabil, ca totdeauna, d. Petrescu în rolul favorit de țăran bătrân, sfătos și cuminte. Foarte vioaie și naturală d-șoara Zimniceanu, în micul rol al Marietei, servitoarea lui Șerban; caracteristic și măsurat d. Belcot, servitorul rafinat al boerului degenerat. Foarte drăguți d. G. Mihăescu și d-șoara Macri, ciobanul și iubita lui.

Întreg ansamblul a fost bun, cu deosebire în excelențele grupuri țărănești. A plăcut mult grupul copiilor și copiilor de sub ocrotirea Moșului Dragomir. Mare parte a decorurilor a fost nouă.

Sc.

IMNURI

La răsărit, în zorii dimineții
 Sarată 'ntâi o geană alburie;
 În urma ei, ca geniul frumuseții,
 Cu fața veselă, trandafirie
 Se varsă aurora cu 'mpăcare.
 Și ea în ne'ncăputa frumusețe
 Te zugrăvește 'n depărtata zare
 Frumoas' așa, cum ești la tinerețe.

* * *

Îți aruncam în mână trandafirii
 Și tu 'i prindeai cu zâmbete fecioare;
 Grăbit' apoi de clipa 'ndrăgostirii
 Pe toți îi aninai la 'ncingătoare.
 Și 'ți tremurau pleoapele virgine
 Pe ochii tăi ca nopți de primăvară
 Dând farmec viu privirelor senine
 Ce frâng în ele-atâta dor de vară.

V. POIANĂ.

RĂSPUNSURI

Fluerașul. — Vă urăm tot norocul, dar liste de subscripție se trimit numai persoanelor. Dacă am primi astfel de «manuscrite», ne-ar trebui o administrație specială. Noi, ca revistă, putem aprecia numai publicațiunile *apărute*; pe cele ce vor apărea, le așteptăm... Lista v'am înapoiat-o, cu părere de rău că printre prietenii noștri sunt numai colaboratori literari, nu și financiari...

De pe Măgură. — Numai negură!

V. H. R. Caracal. Versuri așteptăm altele. Abonamente primim numai pentru anul acesta.

A. Gh. L. — «Aduceri aminte», da; numai să nu se uite nici gramatica; astfel «cărările» nu «ispitește», ci «ispitesc» fie chiar în rimă, precum «durerile» nu «răscolește», ci «răscolesc».

C. D. — Așteptăm altele, la înălțimea celor publicate.

D-lui I. Golop. — *Prig.* Vă mulțumim pentru bunele sentimente. Cu persoana în chestie am isprăvit, odată pentru totdeauna. Astfel, nu putem publica observațiunile dv. așa de juste, altminteri.